
Darányi Sándor

ESTI ÉBREDÉS

Felébredek. Ruhástul elaludtam.
A mennyezetten futkosnak a fények.
Ingázó minták örvénylő homályban,
Tény és lényeg közt sóvárgó remények.
Némán vonulnak, sebesen cikáznak,
Majd újrakezdek, mintha meg nem únva.
Tompaságom oda, amint megértem:
Ezzel álmodtam. Kezemben a kulcsa.

Igen. Jóslattal a számban születtem,
De elhallgattam. Szimplán megfutottam.
S mit megtagadtam, megtagadott engem,
Mert kishitűségtől elkárhozottan
Huszonöt év múzsátlan hallgatást
Kaptam érte. Mi cifra vége lett!
Nem vállaltam az őt, aki vagyok –
Azzal torolta meg, hogy szétesett.

Nem érvényesek a régi szabályok.
Valami áttört. Minden ingatag:
A tisztesség, az irgalom, a fáma,
Az olaj ára s a szökőkutak.
Nincs több „szeretve mind a vérpadig” –
A szeretet a szabad akarat.
A kisebbik rossz kétértelműsége
Úr palotákon és a híd alatt.

Se az érvényesülést meg nem úsztam,
Se a feltámadást halottaimból.
És végül megtanultam: aki épít,
Pusztít is, világot teremtve rombol.
Megtanultam nőni, akár a fák:
Teli velük az almás meredélye,
Közöttük gólyaorr s harangvirág –
Esélyre vár mind, egy se engedélyre.

EGY PARTI SAKK

Tessék, te jössz. E tágas síkon ott
A létezés minden homálya. Válassz.
És hagyd a kifogást. Természetes –
Ebben a játszmában kérdés a válasz.

A bábukat tetszés szerint. Fonák
És szín is egy. Ne ronts, ne katapultálj
A félelembe, semmit meg nem old.
Légy okosabb, mint vagy. Ha még erényed

Sem ismered, honnan tudnád hibáid?
Micsoda tetves, ócska kupleráj.
Ha egyszer ráunsz, hívj fel, itt a számom.

Ludassy Mária

HALANDÓ ISTENSÉG ÉS MESTERSÉGES ÖRÖKKÉVALÓSÁG

A „Leviatán” metaforái

A szerződéselméletek Hayekkel szólva a „*konstruktivista racionalizmus*” paradigmái: mindent a tudatos tervezés határoz meg, nincs semmi, ami szervesen-természetesen alakul a társadalmi és politikai szférában; a kötelesség nem velünk született adottság, hanem szabadon választott gyakorlat, a törvénynek nincs metafizikai (vagy legalább fizikai) archetípusa, csupán a matematikai-logikai következtetési szabályok követik konvencióink deduktív rendszerét. Ez a sztereotípiá lényegében a XVIII. század közepe-vége óta él a szerződéselméletek kritikáiban: a (pre)romantikus retorika a nemzet organikus modelljét állítja szembe az állam mesterséges konstrukciójával, a szervesen fejlődött pre- és szupraracionális élő organizmust az individualista racionalizmus halott-merev termékével, az államgépezettel. A LEVIATÁN LOGIKÁJA (Gauthier) talán a legjobb illusztrációja a romantikus organicizmus vádjainak: Hobbes hangsúlyozott matematikai modellje, minden empirikus (pláne történelmi) precedens radikális elvetése, a metapolitikai-metaetikai tradicionális természetjogi tanítás felülírása a konvencionalista-konzekvencionalista logika által, a rivális társadalomelméleteknek a homályos-metaforikus nyelvhasználattal történő megvádolása és a költészet körébe való utalása